

АКТУАЛЬНІ ГУМАНІТАРНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА РОБОТИ З ОСОБОВИМ СКЛАДОМ В УМОВАХ ВИЩОГО ВІЙСЬКОВОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

У статті розглядаються питання гуманітарної діяльності, організації виховання військовослужбовців у дусі відданості Вітчизні морально-психологічного загартування військовослужбовців Збройних Сил України.

Ключові слова: професійна армія, кадрова політика, криза системи, кадровий менеджмент, людський фактор, інтеграція, аспекти, досвід.

В статье рассматриваются вопросы гуманитарной деятельности, организации воспитания военнослужащих в духе преданности Отчизне морально-психологической закалки военнослужащих Вооруженных Сил Украины.

Ключевые слова: профессиональная армия, кадровая политика, кризис системы, кадровый менеджмент, человеческий фактор, интеграция, аспекты, опыт.

The questions of the humanitarian activities, organization of educational affairs for the military in the spirit of devotion to the Motherland, and moral-psychological conditioning of the military in Ukrainian Armed Forces are considered in this article.

Key words: professional army, personnel policy, crisis of the system, personnel management, human factor, integration, aspects, experience.

Державна кадрова політика в Збройних Силах України на сучасному етапі їх розвитку має на меті перехід до професійної армії, оптимізацію складу і чисельності збройних сил, удосконалення системи підготовки, розміщення та зайняття посад персоналом [1, с. 14].

Заходи кадрової політики, що здійснюються органами військового управління на початковому етапі реалізації Державної програми розвитку Збройних Сил України на 2006-2011 роки, в цілому сприяють покращенню якісного складу офіцерського корпусу, військовослужбовців за контрактом, закріпленню на військовій службі висококваліфікованих фахівців, утвердженню підготовки військ (сил) як основного чинника кар'єрного росту командирів [2, с. 50].

У той же час, низка негативних чинників та невирішених проблем спонукає до масового звільнення з лав Збройних Сил України осіб молодшого офіцерського складу та військовослужбовців служби за контрактом, створює у військах нездорову морально-психологічну атмосферу,

знижує престиж військової служби [3, с. 4-5]. Окрім того, як свідчать результати роботи у військах Головної інспекції Міністерства оборони України, професійний рівень керівного складу об'єднань, з'єднань і військових частин залишається низьким, не відповідає вимогам сучасного військового менеджменту; бойова підготовка та робота щодо відбору кандидатів для прийняття на військову службу за контрактом не стали пріоритетними напрямками роботи командирів і начальників [4, с. 4]. Відзначаються ознаки кризи системи гуманітарного та соціального забезпечення Збройних Сил України, яка не виконує в повній мірі функцій реалізації людського потенціалу, людського фактора якісного виконання положень Державної програми розвитку Збройних Сил України на 2006-2011 роки.

У цих умовах робота об'єднаних органів особового складу та органів з гуманітарних питань спрямовується, насамперед, на організацію заходів зі збереження якісного кадрового потенціалу в процесі скорочення військ, а також на

створення нової системи кадрового менеджменту вітчизняного війська, яка має забезпечити ефективне формування і управління кадровою кар'єрою кожного військовослужбовця. На цьому наголосив перший заступник начальника Генерального штабу ЗС України генерал-лейтенант Г.П. Воробйов у ході дводенного збору начальників органів особового складу Збройних Сил України та заступників командирів частин з гуманітарних питань, що відбувся у Національній академії оборони України 28 лютого – 1 березня 2007 року [5, с. 4].

Одним з перших організаційних кроків на шляху створення такої принципово нової системи кадрового менеджменту в Збройних Силах України власне й стало об'єднання в 2006 році структур з гуманітарних питань та особового складу від стратегічного до оперативнотактичного рівнів. Таким чином, створено передумови для більш тісної інтеграції кадрової, гуманітарної та соціальної політики в Збройних Силах України, їх координації. Ефективна реалізація зазначених передумов у практичній площині значною мірою залежить від чіткого розуміння особливостей та переваг кадрового менеджменту як перспективної управлінської моделі для сучасної військової організації, його принципів відмінностей від традиційної практики кадрової роботи. Чітка, науково обґрунтована концепція роботи з людськими ресурсами повинна бути врахована також при вирішенні подальшої долі існуючих на сьогодні у військових частинах та закладах структур з гуманітарних питань, очолюваних відповідними заступниками командирів (начальників).

На відміну від традиційної роботи переважно обліково-реєстраційного характеру, концепція «кадрового менеджменту» або «менеджменту людських ресурсів», сформована в 60-70 роки ХХ століття, розглядає людину як наріжний камінь всієї системи управління, а людський фактор – як стратегічний фактор забезпечення ефективного функціонування організацій у динамічних і складних умовах сучасного світу.

Передбачаючи інтеграцію соціальної та кадрової політики в єдину політику організації, кадровий менеджмент спрямовується на забезпечення потреб організацій у кваліфікованих кадрах та ефективне їх використання на засадах самореалізації кожного працівника в рамках відповідної організації.

У філософії кадрового менеджменту (менеджменту людських ресурсів) саме співробітники є найціннішим капіталом організації, який необхідно берегти й примножувати [6, с. 7-8]. Це принципове положення ефективної сучасної кадрової політики дає підстави говорити про необхідність інтеграції кадрової, гуманітарної та соціальної політики в діяльність сучасних Збройних Сил України на етапі їх реформування, розвитку та професіоналізації. Таким чином, забезпечується реалізація комплексного та системного підхо-

дів у роботі щодо розвитку людських ресурсів, активізації «людського фактора».

При цьому комплексний підхід у роботі з людьми передбачає врахування організаційних, економічних, соціальних, гуманітарних, психологічних, правових, технічних, педагогічних та інших аспектів у їх сукупності та взаємозв'язку з провідною роллю соціально-економічних факторів.

Системний підхід відображає врахування взаємозв'язків окремих аспектів роботи з людьми і полягає в розробці кінцевої мети, визначенні шляхів її досягнення, створенні відповідного механізму управління, який забезпечує комплексне планування, організацію і стимулювання системи роботи з особовим складом [6, с. 19-20]. На сьогодні зміст цієї роботи визначається низкою нормативно-правових документів, зокрема «Концепцією гуманітарного та соціального розвитку в Збройних Силах України», в систему діяльності об'єднаних структур з гуманітарних питань та особового складу слід органічно інтегрувати заходи щодо забезпечення навчання, виховання, психологічної підготовки військовослужбовців і працівників, їх духовного, культурного та фізичного розвитку, реалізації конституційних прав і свобод, розвитку і управління соціальною складовою з метою задоволення соціальних потреб та інтересів військовослужбовців, членів їхніх сімей і працівників, соціальної реабілітації, підтримки та захисту військовослужбовців і осіб, звільнених у запас або у відставку [7].

Певний досвід інтеграції гуманітарних та соціальних аспектів у систему кадрової політики на рівні окремої військової частини (установи, закладу) можна продемонструвати на прикладі Львівського інституту Сухопутних військ Національного університету «Львівська політехніка».

Зокрема, військово-патріотична акція «Офіцер честі», що започаткована і вже п'ять років поспіль проводиться у Львівському інституті Сухопутних військ, маючи своїм продовженням висування та призначення переможців на вищі посади, фактично є художньо та емоційно забарвленою формою конкурсного рейтингового оцінювання та відбору кадрів. Акція спрямовується на підвищення престижу професії офіцера, вшанування офіцерів інституту, які за підсумками року досягли значних успіхів у навчанні та вихованні підлеглих, є взірцем особистої дисциплінованості. До проведення цієї акції запрошуюються представники місцевої влади, громадськості міста, ветерани навчального закладу. Слід відзначити, що форма проведення військово-патріотичної акції «Офіцер честі» постійно удосконалюється, розвивається як у напрямку відродження історичних пластів офіцерських традицій (зокрема, традиції проведення офіцерських балів), так і в напрямку освоєння новітніх форм презентаційно-видовищних заходів з використанням мультимедійних засобів, спеціальних ефектів, виступами запрошених виконавців та кращих представників художньої самодіяльності інститу-

ту. До проведення акції «Офіцер честі 2006 року» було видано спеціальний випуск газети «Курсантський вісник» – яскравий і змістовний презентаційний буклет «Честь маємо», в якому відображено історію проведення акції «Офіцер честі», починаючи з 2003 року, а також інформацію про всіх цьогорічних номінантів, про значення офіцерської честі й гідності.

Сучасні інноваційні технології соціально-психологічної роботи застосовуються в системі навчання командного складу підрозділів інституту формам і методам виховної роботи, гуманітарного й соціального забезпечення та зміцнення військової дисципліни. З метою належної методичної підготовки посадових осіб інституту щодо зміцнення військової дисципліни відділом з гуманітарних питань щомісячно проводяться інструкторсько-методичні заняття з посадовими особами факультетів, курсантських підрозділів та підрозділів забезпечення. Новацією в проведенні цих занять є розроблений кафедрою технічних засобів інформації та культурно-просвітницької діяльності у військах інституту цикл занять «Педагогічний клуб курсового офіцера». Заняття проводяться в активній дискусійній формі, з використанням сучасних педагогічних та інформаційних технологій.

Спрямовується на вирішення питань реалізації кадрової, гуманітарної та соціальної політики щодо офіцерського складу робота ради офіцерів інституту. Окрім систематичного проведення зборів офіцерів із живим зацікавленням обговоренням насущних проблем офіцерського колективу та конструктивними рішеннями, спрямованими на їх розв'язання, рада офіцерів бере активну участь у вирішенні соціально-побутових та службових проблем офіцерів, завдяки активній роботі голови ради офіцерів у складі житлової та атестаційної комісії.

Враховуючи, що підготовка офіцерських кадрів є не тільки основним напрямком діяльності ВВНЗ, але й одним з основних напрямків реалізації кадрової політики в Збройних Силах України, окремої уваги заслуговує досвід гуманітарного та соціального забезпечення підготовки майбутніх офіцерів у Львівському інституті Сухопутних військ, організації з ними виховної роботи.

Перш за все, не підлягає сумніву важливість виховання патріотизму і національного духу, формування високих морально-бойових якостей, традицій честі й гідності саме при підготовці провідної військової верстви – офіцерського корпусу, від морального духу якого визначальним чином залежить боєздатність війська та обороноздатність держави загалом. На цьому наголошував, перебуваючи 30.09.2006 року в Львівському інституті Сухопутних військ, Президент України – Верховний Головнокомандувач Збройних Сил України В.А. Ющенко. Він, зокрема, визначив: «Головне завдання, яке я як Верховний Головнокомандувач Збройних Сил України ставлю перед командним складом інституту, перед усім особом-

вим складом – й надалі спрямовувати усю свою енергію, досвід та патріотизм на виховання сучасної української військової еліти».

По-друге, якісне гуманітарне та соціальне забезпечення було і залишається одним з вирішальних чинників успішного виконання визначених «Державною програмою розвитку Збройних Сил України на 2006-2011 роки» завдань реформування системи військової освіти, зокрема, пов'язаних з адаптацією переведених до реорганізованого Львівського інституту Сухопутних військ Національного університету «Львівська політехніка» курсантів з інших військових навчальних закладів, формуванням, стабілізацією та згуртуванням оновленого військово-педагогічного колективу, забезпеченням подальшої гуманізації військової освіти та підвищення якості навчально-виховного процесу у відповідності до вимог директиви Міністра оборони України від 01.12.2006 р. № Д-55 «Про завдання щодо подальшого розвитку системи військової освіти та вдосконалення підготовки військових фахівців».

Окрім того, в умовах скорочення структур військових комісаріатів, військових засобів масової інформації та закладів культури, а також враховуючи географічне розташування видових військових навчальних закладів, зростає де-факто їх роль як регіональних центрів військово-патріотичної роботи, бази для проведення на регіональному рівні роботи з рекламування військової служби, професійної перепідготовки та соціальної адаптації осіб, що звільняються з військової служби, формування позитивного інформаційного простору навколо Збройних Сил України, піднесення престижу військової служби, інформаційного забезпечення державної політики з питань оборони, європейської та євроатлантичної інтеграції.

І, нарешті, унікальність досвіду організації виховної роботи, гуманітарного та соціального забезпечення у Львівському інституті Сухопутних військ Національного університету «Львівська політехніка» полягає в тому, що це практично єдиний з існуючих на сьогодні військових навчальних закладів, який був створений на базі військового училища гуманітарного профілю, яке в системі військової освіти колишнього Радянського Союзу мало загальноновизнану репутацію одного з кращих, найбільш престижного і найпотужнішого за своєю навчально-матеріальною базою та науково-педагогічним потенціалом військово-політичного училища. Кращі традиції шанобливого ставлення до питань військового виховання, морально-психологічного та інформаційно-пропагандистського забезпечення, культурно-виховної роботи тут були не тільки дбайливо збережені, але й значно розвинені та осучаснені, і значною мірою сприяли формуванню того особливого патріотичного бойового духу, який допоміг колективу Львівського військового інституту зробити його одним з кращих у Збройних Силах України, вибороти право бути єдиним видовим

навчальним закладом Сухопутних військ Збройних Сил України і сьогодні успішно вирішувати завдання підготовки майбутніх офіцерів за усім спектром спеціальностей Сухопутних військ. Виховання майбутніх офіцерів здійснюється у відповідності до вимог «Концепції виховної роботи у Збройних Силах та інших військових формуваннях України» [8, розділ 3] та охоплює усі основні складові виховної роботи.

Провідним напрямком діяльності колективу інституту в гуманітарній та соціальній сфері є морально-психологічне забезпечення навчального процесу, спрямоване на виховання у курсантів свідомого і творчого ставлення до оволодіння знаннями та вміннями, розвитку в майбутніх офіцерів високих морально-бойових та професійних якостей, необхідних для подальшої військової служби.

Варто зазначити, що значна частина елементів діючої в інституті системи морально-психологічного забезпечення навчального процесу була розроблена, апробована та впроваджена тут у різний час в якості інновацій, засвідчила свою ефективність та рекомендувалась до поширення в якості передового досвіду в масштабах Збройних Сил України. Серед них, зокрема:

Система прищеплення курсантам навичок виховної роботи з особовим складом. Створена на підставі вимог наказу Міністра оборони України 1997 року № 11, схвалена Вченою радою інституту та рекомендована в 1998 році Головним управлінням виховної роботи МО України до поширення в якості передового досвіду в інших ВВНЗ, ця система передбачає формування у майбутніх офіцерів навичок виховної роботи через поетапне, протягом кожного курсу навчання, ознайомлення і практичне залучення курсантів до проведення заходів за напрямками, що охоплюють усі складові виховної роботи.

Система кураторства. Важливу роль у вирішенні завдань морально-психологічного забезпечення навчально-виховного процесу відіграє діяльність офіцерів-кураторів навчальних груп, окремих спеціальностей та підрозділів курсантів. З метою забезпечення тісної координації діяльності посадових осіб курсантських підрозділів і відповідних кураторських кафедр створені і діють педагогічні ради курсантських підрозділів, до складу яких входять керівництво та науково-педагогічні працівники профільних кафедр, начальники курсів, їх заступники з гуманітарних питань та курсові офіцери. Діюча в інституті система кураторства та наставництва враховує не тільки значний вітчизняний досвід організації цієї роботи, але й кращі світові традиції впровадження систем університетського тьюторства, бізнесового коучінгу тощо.

Система соціально-психологічного супроводу навчально-виховного процесу. У відповідності до розробленої відділом з гуманітарних питань системи соціально-психологічного супроводу навчально-виховного процесу організовано безперервний соціально-психологічний супровід

службової діяльності курсантів протягом усього періоду їх навчання. У відповідності до чітко виписаної обґрунтованої системи проводяться анкетування, тестування, психологічні та соціально-правові консультації, інші заходи, спрямовані на здійснення якісного професійно-психологічного відбору, підвищення психологічної готовності і здатності курсантів до навчання, здійснюється постійний моніторинг задоволеності курсантів навчанням, вирішенням гуманітарних і соціальних питань. За результатами тестування й анкетування курсантів з проблем морально-психологічного клімату в колективах, відносин з командно-виховним складом, задоволеності якістю організації навчального процесу надаються відповідні рекомендації командно-виховному складові підрозділів.

З метою формування у курсантів мотивації та творчого ставлення до навчання, підвищення у них бажання й потреби у набутті знань систематично проводяться вечори вшанування відмінників навчання як на окремих навчальних курсах, факультетах, так і в масштабі всього інституту.

Ефективність роботи щодо організації та морально-психологічного забезпечення навчально-виховного процесу вивчається через аналіз відгуків на випускників інституту, які надходять з військ. Підсумки аналізу відгуків на випускників розглядаються систематично, на початку нового навчального року, на навчально-методичних зборах командного складу та науково-педагогічних працівників, а також на засіданні Вченої ради інституту, де визначаються завдання посадовим особам щодо вдосконалення навчально-виховного процесу.

Пріоритетним напрямком діяльності керівництва інституту є також робота щодо **морально-психологічного забезпечення військової дисципліни, профілактики правопорушень та збереження життя і здоров'я особового складу.**

На засіданнях Вченої ради інституту систематично розглядаються актуальні питання стану військової дисципліни, адаптації першокурсників до умов навчання та служби, вдосконалення навчально-виховного процесу, аналізу морально-психологічного стану особового складу, згуртування військових колективів, роботи з молодими офіцерами та інших питань, приймаються відповідні рішення щодо поліпшення цієї роботи.

Належна увага приділяється також **роботі з сержантським складом.** Сформовані та працюють Ради сержантів факультетів та інституту. Заняття, що проводяться з сержантським складом у рамках щомісячного Дня сержанта, проходять в активній формі, за участю керівництва інституту, науково-педагогічних працівників, офіцерів та психологів відділу з гуманітарних питань, представників інших відділів та служб відповідно до планованої тематичної спрямованості Дня сержанта.

Інформаційно-пропагандистське забезпечення, культурно-виховна і просвітницька робота є особливими напрямками діяльності у

Львівському інституті Сухопутних військ, найбільш тісно пов'язаними з майже семидесятилітньою традицією підготовки культпросвітпрацівників у даному навчальному закладі. Наявність усталеної педагогічної школи та практики культпросвітрова сприяє її дієвому впливу на формування у особового складу високих морально-психологічних якостей, культури, почуття патріотизму, вірності національно-історичним традиціям українського народу, підвищення їх моральної відповідальності за виконання службових обов'язків.

Відділом з гуманітарних питань приділяється належна увага організації, науково-методичному рівню проведення занять з гуманітарної підготовки, ідейно-теоретичній та методичній підготовці керівників груп. Для висвітлення планових лекційних тем, до інструктивно-методичних занять з керівниками груп залучається керівний склад, науково-педагогічні працівники інституту та вузів м. Львова.

Спрямовується на формування необхідних для захисників Батьківщини моральних якостей робота щодо впровадження та забезпечення використання у Львівському інституті Сухопутних військ Національного університету «Львівська політехніка» української мови. Цьому сприяло, зокрема, проведення конкурсу з української мови у Збройних Силах України, у відповідності до вимог наказу Міністра оборони України від 10.10.2006 р. № 594.

Інформаційне забезпечення особового складу в інституті спрямовується на підвищення інформованості та роз'яснення особового складу найважливіших аспектів внутрішньої, зовнішньої та воєнної політики України, реалізації завдань керівництва держави та Міністерства оборони з питань реформування та розвитку Збройних Сил України на сучасному етапі, соціальної політики держави у Збройних Силах, соціально-економічного становища в державі тощо.

До заходів інформаційного забезпечення систематично залучаються: представники органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, керівний склад та науково-педагогічні працівники інституту, вузів м. Львова, представники громадськості тощо. Практикується залучення до проведення інформування курсантів випускних курсів з метою прищеплення їм навичок роботи з особовим складом у військах.

Проводиться систематична робота щодо виконання вимог Закону України від 19 червня 2003 року «Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави». З цієї метою: особовому складу курсантських підрозділів та підрозділів забезпечення роз'яснені основні положення Закону України; запрошуються для участі у заходах інформаційно-пропагандистського забезпечення державні, культурні та політичні діячі України, представники місцевого самоврядування та громадських організацій; для висвітлення повсякденної життєдіяльності інституту залучаються

представники регіональних засобів масової інформації.

Плідна співпраця налагоджена в інституті з Львівською обласною державною телерадіокомпанією, спільно з якою в минулому році знято телевізійний відеофільм «Школа лицарства і честі» про Львівський інститут Сухопутних військ Національного університету «Львівська політехніка», який транслювався по місцевому телебаченню. Фахівці інституту залучаються до підготовки науково-пізнавальних фільмів із серії «Українські державники», (зокрема фільми «Генерал Греков», «Гетьман Петро Сагайдачний») для курсантів та офіцерів інституту організуються тематичні вечори-презентації. В рамках спільного проекту двічі на місяць в ефір Львівського обласного телебачення (12-й канал) виходять 20-хвилинні випуски телевізійної передачі «Звитяга».

Культурно-виховна і просвітницька робота спрямована на формування у військовослужбовців високої духовної культури і моральних якостей, почуття патріотизму, вірності традиціям українського народу.

Планування та проведення заходів культурно-виховної і просвітницької роботи забезпечує оптимальне використання творчого потенціалу місцевих закладів культури, сил та засобів виховної роботи для задоволення естетичних та пізнавальних потреб курсантів, організації їх змістовного дозвілля. Налагоджена активна співпраця з громадськими і творчими організаціями. Створені та діють колективи й гуртки художньої самодіяльності.

Курсанти-гуртківці не тільки займаються самовдосконаленням та самореалізацією, беруть участь у конкурсах художньої самодіяльності серед підрозділів інституту, але й кращі з них активно залучаються до підготовки і проведення найважливіших загальноінститутських та загальнономіських заходів. Для прикладу, колектив бального танцю за короткий термін свого існування зміг підготувати майстерний виступ з виконанням офіцерського віденського вальсу на урочистій церемонії військово-патріотичної акції «Офіцер честі 2006 року». Учасники художньої самодіяльності інституту щороку виступають на фестивалі «Весна політехніки» та неодноразово перемагають у різноманітних номінаціях.

Особливої уваги заслуговує унікальний досвід роботи щодо розвитку в майбутніх офіцерів Збройних Сил України духовності та християнських чеснот. На території інституту відновлено Храм Святого Архистратига Михаїла та організовано постійну роботу самого Храму та відкритої при Храмі бібліотеки релігійно-філософської літератури. Спільно із семінаристами Львівської духовної семінарії Святого Духа (УГКЦ) проводиться цикл душпастирських бесід «Армія і духовність». Традиційним стало відзначення з особовим складом інституту фольклорно-релігійних свят, зокрема таких як Святвечір, Різдво, Велик-

день. Систематично організуються походи та поїздки на прощу до святих місць.

Військово-патріотична робота спрямована на виховання у військовослужбовців патріотизму, вірності та відданості Українському народові, готовності обороняти Україну, захищати її суверенітет, територіальну цілісність і недоторканість. У зв'язку з цим наполегливо проводиться військово-патріотичне виховання військовослужбовців інституту, формування у них необхідних якостей громадянина-патріота, готовності до збройного захисту держави, виховання почуття любові до України на героїчному минулому захисників держави. Курсанти інституту періодично відвідують музей гетьмана Петра Сагайдачного, чие ім'я носить Львівський інститут Сухопутних військ, музей історії інституту, частими гостями в курсантських та солдатських підрозділах є ветерани Великої Вітчизняної війни, військової служби та учасники бойових дій.

Військовослужбовці інституту систематично залучаються до відзначення державних свят та визначних подій в історії української держави, що організуються місцевими органами влади.

Особлива увага з боку керівництва інституту приділяється військово-патріотичному вихованню допризовної молоді Львівщини, пропаганді військової служби та професії офіцера. З цією метою в інституті систематично проводяться Дні відкритих дверей, екскурсії допризовної та шкільної молоді в музей історії навчального закладу, ознайомлення з навчально-матеріальною базою, умовами служби і проживання курсантів.

Також значно сприяє військово-патріотичному вихованню військовослужбовців та допризовної молоді творчий підхід до проведення в інституті **ритуалів військової присяги та випусків молодих офіцерів** із внесенням до них оригінальних елементів театралізованого дійства історико-патріотичної спрямованості. Цікавим нововведенням стала підготовка до цих військових свят спеціальних випусків газети «Курсантський вісник», які у вигляді багато ілюстрованих презентаційних буклетів містять корисну та цікаву інформацію про самі ритуали, протрадиції підготовки офіцерських кадрів в інституті, та про головних дійових осіб відповідно до свята – про випускників або першокурсників.

Військово-соціальна робота, вирішення питань соціального захисту є одним з постійних пріоритетних завдань у діяльності керівництва Львівського інституту Сухопутних військ Національного університету «Львівська політехніка» у сфері гуманітарного та соціального забезпечення військовослужбовців, працівників Збройних Сил України та членів їх сімей.

Робота щодо дотримання соціальних гарантій у сфері забезпечення військовослужбовців інституту житлом проводиться у відповідності до вимог «Положення про організацію забезпечення житловими приміщеннями військовослужбовців Збройних Сил України» введеного в дію наказом

Міністра оборони України від 06.10.2006 року № 577. Слід відзначити, що завдяки чіткій і послідовній позиції керівництва інституту щодо першочергового забезпечення житлом офіцерів з числа науково-педагогічних працівників, які мають наукові ступені і вчені звання, на сьогодні ця категорія військовослужбовців на 100 % службовим житлом забезпечена.

Систематично, складом комісії, проводиться робота щодо перевірки правильності ведення квартирного обліку, законності взяття на квартирний облік осіб, які потребують поліпшення житлових умов та недопущення необґрунтованого включення до особових справ військовослужбовців близьких родичів, з метою набуття права на отримання житлової площі більших розмірів.

Регулярно проводиться прийом з особистих питань військовослужбовців та членів їх сімей. Їх звернення та проблемні соціальні питання вирішуються своєчасно, в межах чинного законодавства та з урахуванням відповідних вимог Міністра оборони України.

Систематично проводяться вечори запитань та відповідей керівництвом інституту з усіма категоріями військовослужбовців, перевіряються умови проживання та побуту військовослужбовців служби за контрактом, курсантів (слухачів), які проживають за межами Військового інституту, сімей молодих офіцерів. Вирішуються питання щодо покращення соціально-побутових умов їх проживання, надається допомога по працевлаштуванню членів сімей військовослужбовців.

Постійно здійснюється моніторинг соціальних проблем, матеріальних та духовних потреб військовослужбовців, працівників Збройних Сил України та членів їх сімей. Систематично проводяться цільові військово-соціальні дослідження щодо рівня задоволеності військовослужбовців якістю доведення до них всіх видів забезпечення, створеними соціально-побутовими умовами, дотримання законності та справедливості у повсякденній діяльності посадових осіб інституту. Організовано контроль щодо доведення до військовослужбовців, працівників Збройних Сил України та членів їх сімей визначених законами соціальних пільг, прав та допомог.

Велика увага в інституті приділяється підтриманню на належному рівні навчально-матеріальної бази виховної роботи та її постійному удосконаленню у відповідності до сучасних вимог. В умовах мінімального рівня фінансування за кілька останніх років практично повністю оновлено у відповідності до сучасних стандартів рекламно-інформаційних технологій наочну агітацію на території інституту, в усіх навчальних корпусах, клубі, казармених приміщеннях, штабних та інших будівлях, об'єктах паркової зони інституту, а також на об'єктах польової навчально-матеріальної бази Центру забезпечення навчального процесу інституту на 232 загальновійськовому полігоні. В той же час, у цій роботі є певні труднощі і проблеми. Зокрема, норми забезпе-

чення інституту технічними засобами виховання (пропаганди) відстають від сучасних потреб освітньої, виховної та інформаційної діяльності. Нагальною потребою є введення у табель до штату сучасних мобільних засобів інформаційно-психологічного впливу, зокрема апробованого під час виконання завдань українським контингентом в Іраку спецавтомобіля ММЦ (для ефективного проведення заходів морально-психологічного забезпечення в польових умовах під час польових виходів курсантів) тощо.

Знижує можливості ефективного виконання завдань гуманітарного та соціального забезпечення нормативно-правова невизначеність подальших перспектив існування структур з гуманітарних питань.

Враховуючи пріоритетну (у порівнянні з навчанням) роль виховання в цілісному процесі підготовки офіцера та військовослужбовця, взагалі необхідно істотно підвищити частку фінансування цільової програми «Розвиток гуманітарної та соціальної сфери» в структурі розподілу видатків між головними та цільовими програмами «Державної програми розвитку Збройних Сил України на 2006-2011 роки» та забезпечити безумовне виконання фінансування за цією цільовою програмою, в першу чергу військових навчальних закладів, де закладаються підвалини майбут-

нього кадрового потенціалу професійних Збройних Сил України.

Таким чином, теоретичний аналіз та практичний досвід реалізації гуманітарних та соціальних аспектів кадрової політики в умовах вищого військового навчального закладу завсідчує, з одного боку, можливість ефективного впливу гуманітарного та соціального забезпечення на активізацію людського фактора та вирішення завдань кадрового менеджменту, та з другого боку підтверджує необхідність концептуального визначення підходів до роботи з особовим складом у сучасних та перспективних Збройних Силах України; удосконалення та подальшого розвитку нормативно-правової бази гуманітарного та соціального забезпечення; фінансового і кадрового забезпечення гуманітарної та соціальної сфери, розвитку її організаційно-штатної структури та матеріально-технічної бази; впровадження новітніх технологій тощо. Створення сучасної системи кадрового менеджменту вітчизняного війська передбачає посилення уваги до питань гуманітарного та соціального забезпечення, тісну інтеграцію кадрової, гуманітарної та соціальної політики в єдиній системі діяльності щодо комплектування Збройних Сил України якісними людськими ресурсами та реалізації людського потенціалу в життєдіяльності військ (сил).

ЛІТЕРАТУРА

1. Державна програма розвитку Збройних Сил України на 2006-2011 роки (основні положення). – К.: 2006 р. – 40 с.
2. Біла книга 2006: оборонна політика України. – К.: МОУ, 2007. – 96 с.
3. Відкритий лист громадських організацій України до керівництва держави щодо незадовільного вирішення проблем Збройних Сил України // Військо України, 2007 р. – № 3. – С. 4-5.
4. Постанова розширеного засідання військової ради Командування Сухопутних військ Збройних Сил України «Про аналіз підсумків за результатами проведення інспекційної перевірки в лютому 2007 року Головною інспекцією Міністерства оборони України військових частин Сухопутних військ Збройних Сил України». – Наказ командувача Сухопутних військ Збройних Сил України від 12.04.2007 р. № 212.
5. Воронков С., Сич В. Вміле поєднання кадрового менеджменту та виховання // Народна армія, 2007. – 10 березня.
6. Щёкин Г. Организация и психология управления персоналом: Учеб.-метод. пособие. – К.: МАУП, 2002. – 832 с.
7. Концепція гуманітарного та соціального розвитку в Збройних Силах України. – Указ Президента України від 12.01.2004 р. № 28/2004.
8. Концепція виховної роботи в Збройних Силах та інших військових формуваннях України. – Указ Президента України від 04.09.1998 р. № 981/98.

Рецензенти: Гетьманчук М.П. – доктор історичних наук, професор;
Льницька У.В. – кандидат політичних наук, доцент.

© Сивак О.І., 2007

Надійшла до редколегії 12.11.2007 р.